

"l'ARTberint de Marta Darder",
per Júlia Lull Sanz,
Bellaterra 2008.

ÍNDEX

Introducció.....pàg 2

Entrevista a Marta Darder.....pàg 5

Anàlisis d'obres:

- Accions de cració compartida.....pàg 14
- Volum i llum.....pàg 21
- La mirada, les mirades.....pàg 25
- Cos de dona i sensibilitat específica.....pàg 30
- Poemes visuals.....pàg 35
-

Conclusions.....pàg 38

Apèndix:

1. Dossier: *Olla de grills/De anima/ FEMART*
2. Catàlegs de les exposicions *De anima* i *De corpore*
3. *Barcinonensis Venus*

Introducció:

Em vaig interessar per el treball de Marta Darder a partir d'una pintura seva que em va regalar la meva mare quan vaig acabar el primer curs d'Història de l'Art. El quadre es diu " El fil d'Ariadna"

Em va agradar i em vaig interessar per l'autora. Vaig descobrir que era una artista molt versàtil, activa i contagiosa. Vaig visitar algunes de les seves exposicions i algunes de les mostres que ella comisariava.

Quan aquesta assignatura em va donar l'ocasió de fer un treball sobre art contemporani català, no vaig tenir cap dubte: aquest podria ser el moment d'aprofundir en una artista que m'interessava.

La vaig trucar i li vaig dir que la volia conèixer per fer-li una entrevista. Ella va ser molt oberta i propera i em va rebre de seguida.

Després de passar una tarda molt agradable amb ella, vaig ser conscient de que era la primera vegada que treballava i comentava unes obres amb l'artista que les havia creat, això em va fer veure lo interessant que seria que a les assignatures d'art fos una pràctica comú parlar d'art amb els artistes "accessibles". Jo vaig aprendre molt i per primera vegada vaig tenir la sensació de que l'art era una cosa viva i no museològica.

En segon lloc em va atraure el fet que Marta Darder fos una dona i en fos tan conscient com artista. Jo no anava buscant plantejaments feministes però inevitablement em vaig trobar amb la reflexió sobre les barreres que una dona te dins el món de l'art suposadament igualitari. I no sols perquè difícilment una dona pot respondre a l'estereotip de "geni" que ostenten els artistes masculins, sinó també perquè hi ha molts punts de vista, sensibilitats i percepcions que són específics de les dones i s'han estudiat poc a l'Historia de l'Art que és una història quasi exclusivament masculina.

El tercer aspecte que em va impactar va ser descobrir l'art social o relacional. A Marta Darder no li agraden les etiquetes però es reconeix com activista de l'art, diu que el que més li agrada és compartir en viu la creació i comprovar com aquesta experiència genera noves realitats. Per tant creu en la capacitat transformadora de l'art. L'art com a trobada, com a denúncia, com a festa, com a afirmació d'un grup, art de ciutadania... per últim, també em va impressionar el desig de comunicar-se realment amb el públic, que vol que sigui participatiu, crític i innovador . Marta crea com qui prepara un regal, amb un autèntic carinyo per a qui ho rebrà.

Després de fer-li una entrevista que jo havia preparat per tal de conèixer el seu recorregut vital i artístic, ens vam passar moltes hores parlant de la seva obra. Em va ensenyar fotografies, catàlegs, materials...i no hauríem acabat mai si no hagués arribat el seu fill Mauro, de sis anys, amb ganes de sopar i d'explicar-li coses a la seva mare.

Me'n vaig anar carregada de papers i d'idees, amb una quantitat suficient d'informació com per estar un any treballant sense parar per poder aprofundir tots els matisos de la seva obra. Després d'estudiar tot el material que em va donar i repassar la conversa que vam tenir, he organitzat el treball de la següent manera:

He intentat descriure i comentar una vintena d'obres i experiències artístiques que em semblen les més significatives de Marta Darder . La selecció l'he feta a partir dels comentaris que ella mateixa em va fer de la seva obra i de les que a mi m'han cridat més l'atenció. Al principi vaig seguir un ordre cronològic, però més tard vaig veure que podia agrupar-les entorn als següents eixos temàtics; malgrat alguns elements són transversals en moltes obres i podrien vertebrar, pot ser, altres classificacions. Aquest és el cas de la reflexió poètica, del joc de llenguatge i de la voluntat de trencar límits que son sempre presents en qualsevol de les seves manifestacions artístiques.

-Accions de creació compartida, on el més important és la relació, la trobada, l'intercanvi de percepcions: el producte artístic és un significat d'aquesta relació lliure i vital . En aquest apartat comento les experiències:

"Olla de grills" (2001,2002,2003...), "n cm3 d'aigua" (2000), In somnis (2002), i De Anima (2002)

-Volum i llum, en aquest apartat analitzo les obres on Marta Darder desenvolupa amb passió la seva primera afició escultòrica. El tema principal és l'experiment, la recerca de formes, volums, materials i tècniques que converteixen en obra d'art el propi procés d'investigació:

"Llum" (1998), i "Trencaclosques mundial" (Tarragona 2000, Corea 2001)

-La mirada, les mirades. Resulta recurrent en l'obra de Marta Darder la preocupació pel que la mirada pot percebre conscientment i la recerca del que jo anomenaria "les mirades perdudes". Això fa que moltes de les seves obres tinguin com a suport la fotografia i el vídeo:

"Paravents de paper" (1998) , "Les plantes de la Maria" (2001), "Fer forats al cel" (2003) , "Sostres amb cap" (1997), "Intervenció a la Cúpula de Venus" (2002), "Mar de caps" (2005), i "Hípnos" (2005)

-Cos de dona i sensibilitat específica. Aquí comento totes aquelles intervencions artístiques on Marta Darder treballa el seu cos i les seves percepcions per a distingir, mostrar i reflexionar sobre la necessitat de trencar

prejudicis i alliberar-nos concretament, no sols conceptualment:

“Pixa’t al llit” (1998-2001), “Peus de princesa” (2004), “Autoretrats, maternitats i famílies” (),” i “Mirada de Venus” (2004)

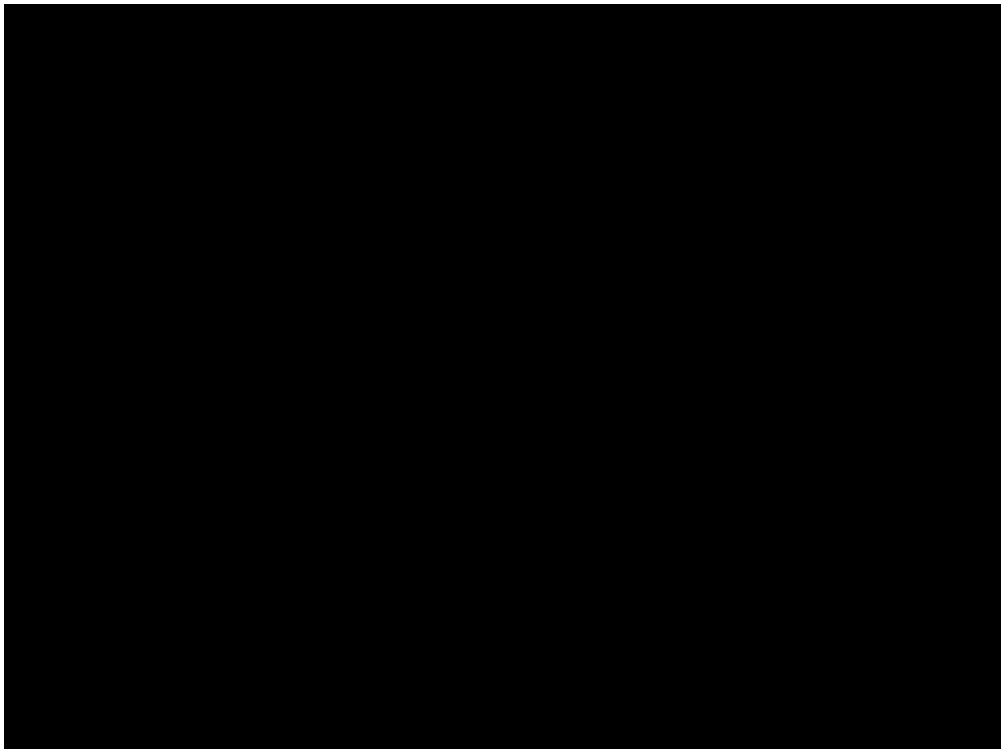
-Poemes visuals. Marta Darder és també poeta i no sols escriu poesia sinó que, com he dit, la poesia està present en tota la seva obra. Aquesta artista te un munt de caligrames i petits i grans poemes visuals, dels quals n’he triat dos perquè especialment m’ha impressionat la seva intensitat significativa i evocadora, la seva capacitat de condensar mil històries en una imatge:

“Una Balsa” (2001), i “Carro de petons” (2006)

En aquest treball que he titulat “L’ART-BERINT DE MARTA DARDER” (com homenatge a la seva contagiosa afició al joc de paraules i perquè he explorat la seva manera de fer art a partir i gràcies al “Fil d’Ariadna”) m’he centrat en l’obra més dinàmica i relacional de l’artista i no he pogut analitzar altres aspectes que també són molt interessants: per una part l’obra pictòrica i escultòrica de peces individuals i, per l’altra, la seva tasca com a gestora i dinamitzadora cultural (organització i cura d’exposicions, mostres col·lectives, direcció de centres culturals i activitats artístiques).

Com he assenyalat al principi la seva producció artística reclama, tant qualitativa com quantitativament, molt més temps d’estudi.

Entrevista a Marta Darder:



Marta Darder “Indígena”

Marta Darder va néixer ara fa uns 40 anys a Barcelona Té un aspecte molt vital i juvenil, una veu una mica rompuda, uns cabells molt negres i uns ulls molt expressius. La seva casa és, tota ella, l'estudi d'artista amb papers per tot arreu, llibres i sobretot materials diversos que mostren processos creatius en experimentació: textures, tintes, dibuixos. Tot mesclat amb objectes i mobles infantils i joguines del seu fill Mauro, de 4 anys.

Sentir-la parlar de la seva obra és tota una experiència artística: té molta força, és apassionada, contagiosa i et fa sentir ganes d'investigar les pròpies facultats creatives.

- 1- Vas tenir una infància creativa, original?. Quines aficions tenies? Quin ambient cultural tenies? Quines van ser les teves primeres experiències creatives?... Vas néixer artista?... L'artista neix o es fa?**

Era una jugadora de futbol molt bona –*modèstia a part!*-. M'agradava esquiar, banyar-me, anar amb patí de vela, estar estirada al sol sobre la sorra, caminar

descalça, no posar-me mai les sabates, pujar als arbres, anar en bici. Dibueixava i feia fang amb molta facilitat. Em costava molt escriure i mai volia llegir. Era molt lenta i encara ho soc. Com un vaixell mercant –com em va dir la Paula, una amiga de clàssiques- lenta però segura, amb molta càrrega però arribant sempre al port.

Ambient cultural: família de pedagogs. Sempre treballant. Pedagogia, llibres infantils, psicologia, molta llibertat mental –amb els seus límits evidentment!-.

Vaig néixer amb sexe femení, molt forta i amb molta energia. La resta... es va fent a poc a poc. Tot condiciona, sobretot les petites coses, sense adonar-nos-en.

Artistes ho som tots, no? El que passa és que uns ens hi dediquem i d'altres no, oi? No sé... no m'agrada ser massa categòrica. Les realitats per a mi són múltiples, diverses i canviants. Tot flueix. Res és permanent.

2- Vas estudiar clàssiques, per què?

Per aprendre a escriure. Perquè m'agradava el llatí, l'estructura de les oracions, la semàntica. Per entendre el llenguatge que parlem des dels seus orígens i poder entendre millor el món que ens envolta i les persones a través del que parlen. Per tenir un mètode de treball propi i poder treballar millor, amb eficàcia, rapidesa i precisió.

- Les teves obres estan marcades pels teus coneixements de cultura clàssica?

Sí molt. En totes hi ha contingut del meu substrat cultural, fortament marcat per la cultura del món antic, tant per la literatura com per les altres documentacions. L'arqueologia també és molt important en el meu treball ja que forma part de la meua visió de la realitat des de l'escultura. Les tres dimensions, però vistes des del cel, com un àliga. És la visió dels mapes de les excavacions de ciutats, *villae* romanes. Vaig tenir la sort d'excavar a Cartago, on hi ha mosaics de cavalls molt importants per a la meua tesi doctoral. Estar a terra mirant un mur i alguna *tessellae*.

El que comença a dibuixar un terra és fascinant i emocionant, crec que és un acte de creació enorme, d'unes restes arqueològiques imaginar com havia d'haver estat. Es crea una nova realitat en la teua ment, com si fos una pel·lícula.

3- Quant vas tenir consciència de que volies ser artista?

Cap al 1992 quan estava acabant la meua tesi doctoral. (Però aquesta resposta correspon a la consciència que tinc ara de la que tenia llavors, ja que ben bé,

no ho sé.)

- Quines van ser les teves influències en aquesta presa de consciència?

Tota la documentació que veia en la meva tesi doctoral, mosaics, inscripcions, mànecs de ganivet,... i la necessitat de fer coses amb les mans i que les mans fessin el que ordenava el cap en tres dimensions, des del res fins al ple, al tot. I començar de nou cada vegada i perfeccionar la tècnica per fer el que jo tenia al meu cap. La necessitat va ser el més fort, el que més em va empènyer. També crec que sempre havia volgut ser poeta. Però com que escrivia tant malament no creia que ho pogués ser mai.

- Quins van ser els teus primers referents artístics i culturals?

Camille Claudel, l'escultora més gran que ha existit mai. Tot i que Rodin i Paul Claudel es van esforçar per silenciar el seu art. Així la van tancar –just quan acabava de morir el seu pare, l'únic que l'ajudava- en un psiquiàtric on s'hi va quedar fins a la seva mort durant 30 anys!!.

A part d'ella: tots/totes els artistes romans anònims i el grecs, la Venus de Willendorf, l'escultura etrusca, ...

4- Et consideres més pintora, escultora, poeta o ets un artista global?

La meva visió de la realitat és des de l'escultura. Però em sento molt lligada a la poesia; la pintura és una passió i la fotografia m'atrapa i no em deixa. El vídeo el veig com una conjunció de tot plegat, per això ha sorgit "*PrObIEMA*", en aquesta obra es conjuguen moltes de les disciplines que treballa.

L'important és el que vull dir i després això mana sobre com ho dic, ja que el concepte és intrínsec en ell mateix com ha de ser, com ha d'aparèixer, com ha de mostrar-se. L'obra és en ella mateixa. Jo soc l'instrument per tal que aparegui. No sé què em considero... em considero alguna cosa? Potser podríem dir que em considero futbolista, ja! Per a mi la ironia, el sentit de l'humor i el riure's d'una mateixa i de tot és una de les capacitats més importants que té l'ésser humà. Si ens prenem les coses massa seriosament tot s'acaba, ja no hi ha il·lusió, ni novetat, ni canvi, ni evolució. Res.

5- Et va interessar més l'art tradicional o l'art contemporani, en un principi?

Inicialment feia figuració i volia fer escultura figurativa i per això vaig estar estudiant, primer amb dos escultors figuratius i després a l'escola d'art i oficis.

Després se'm va anar obrint l'horitzó i van començar a aparèixer molts sols i molt horitzons nous.

6- Vas néixer en una època (1963) on totes les revolucions semblaven possibles i al nostre país hi havia esperances de canvi en tots els sentits, especialment després de la mort del dictador...Com ha influït tot això en la teva realitat com a artista?

Per a mi les frases com 'la imaginació al poder' són cabdals, les porto dins des de sempre, suposo. La meva família és molt així i els dinars i sopars a casa eren molt parlats i de molt diàleg i intercanvi constant. La llibertat d'expressió, l'odi per la censura i la repressió, són aspectes molt interioritzats i que marquen la meva vida personal i són directrius imprescindibles en el meu treball. I el respecte. Són valors que potser al maig del 68 es van defensar, però que formen part d'una cultura i d'un substrat mediterrani que també reconec i m'enriqueix des dels estoics grecs fins a les idees de Marc Aureli o d'Adrià, passant per l'amor –no necessàriament llegit únicament en clau lèsbica- com es desprèn de la poesia de Safo. Tota la cultura que parla de la naturalesa... –lluny de les barreres que imposa el cristianisme per imposar la por a la societat...

7- Ets una artista compromesa? Amb què?, amb qui?

Sóc compromesa amb els meus valors amb el que crec que és just i necessari per que puguem viure cada vegada millor tots junts sobre la mateixa taula. Per això treballo per a fer visible l'art de les dones i per a potenciar que la gent que no s'atreveix a ser ella mateixa tingui forces per atrevir-se. Per ser més lliures i per dissoldre fronteres. Un exemple d'això és el treball en el Fem Art, Mostra d'art de dones de Ca la dona. (8 dones, 8 països, 8 de març de 2008).

8- Creus que l'art pot col·laborar en els canvis socials?

Sí Sí rotundament sí!!!!

- Com?

Implicant-se en la realitat que viu i provocant que la gent faci, es mogui, pensi, s'ocupi dels altres, es comuniqui, aprengui a ser més lliure per deixar que tots ho siguem. Provocar diàleg i que la gent aprengui a conviure amb l'altre, com a l'Olla de grills, al Centre d'Art "La Rectoria" de Sant Pere de Vilamajor.

9- Et consideres una artista conceptual?

No. No sé què em considero. Potser el que faig és intentar fer sempre el que vull, el que em fa gaudir, el que m'ajuda a créixer!

10-Com definiries l'art conceptual?

Ho sento Júlia, però no m'interessa definir-lo.

11-Què en penses de les instal·lacions com a nou suport artístic?

M'encanten. Són un mitjà extraordinari que combinen moltes disciplines de les arts. Sempre però si se'n fa un bon ús. No fer instal·lacions perquè sí, sinó perquè és una necessitat intrínseca a l'obra mateixa.

12-Què en penses de la postmodernitat?

Primer pensava que era una "collonada". Però després em sembla molt necessària per al moment que vivíem. Cal que fugim de la modernitat -coneixent-la bé, evidentment- per tal que les múltiples realitats que existeixen i han existit sempre puguin manifestar-se. És una necessitat social vital. Ja cal que es vagin callant les veus que diuen 'UNA, GRANDE Y LIBRE'. Ja no hi ha una única història, ni una única realitat. Cal que l'art de les dones, que la vida quotidiana, que les coses que potser no veiem, siguin vistes i els hi donem la importància que tenen.

13-Per la teva trajectòria, veiem que t'agrada molt treballar en equip, creus que l'art és pot fer en equip? Creus que l'art es pot fer col·lectivament?

Sí es pot fer col·lectivament, però també necessita de la individualitat. És la suma, la riquesa de les diferències que pot contribuir a que evolucionem tant en l'art com en la resta d'aspectes de la humanitat.

14-Vius de l'art?, creus que l'art és un ofici?

Visc de l'art en tant que treball també com a gestora-productora-dinamitzadora cultural, però com aquesta part també és un eix essencial dins el meu treball artístic, potser podríem dir que sí: visc de l'art des de fa 1 any.

15-Ets una bona gestora cultural, t'agrada gestionar espais artístics, grups, etc...?

M'encanta, em fascina, m'ho passo pipa. Com ja he dit és una part del meu treball d'art i ho enfoco com una obra, com un projecte; així que cada vegada em situo sobre el buit i miro quines necessitats hi ha en cada lloc i busco una solució la més escaient possible, sempre treballant amb l'altre i amb allò altra

16-Creus que hi ha prou formació a les escoles perquè el gran públic es pugui beneficiar de l'art?

A poc a poc... ja hi arribarem.

17- El teu art ha tingut una evolució constant, o ha sofert modificacions brusques i radicals? Podries explicar-nos les teves

etapes artístiques?

El meu treball ha sofert una evolució progressiva i constant. De forma lenta es va modificant i canviant sobretot en l'aparença dels treballs. Els temes eixos, de concepte de la meua obra es van mantenint bastant. És a dir, formalment les obres tenen un aspecte divers, però els conceptes que les regeixen i sobretot la metodologia de treball són les mateixes.

Podem parlar d'un inici figuratiu i formal, que coincideix amb el primer període de formació: escultors Emmanuel Piccioli i Quim Ros i Escola d'Arts i Oficis fins al primer any a Belles Arts 1989-1996. (fins aquí el treball és individual)

No són canvis bruscos, podia estar fent al mateix temps una escultura figurativa –*Tors en marbre*– i una formal –*Con truncat i seccionat*.

1997-2000 període de transició formació i canvi més fort cap al treball més des del concepte de l'obra. (treball individual) *Global puzzle*.

2001 *Olla de grills* marca un fort canvi en el meu treball i obra.

2001-2006 període de recerca i retrobament del que volia fer. Del camí que volia marcar i del que em satisfà en el meu treball. Accions grupals, paral·leles al treball individual.

2006-2007 aconseguixo unir diverses manifestacions del meu treball: escultura, imatge, poesia, treball en grup: *PrObIEMA* (poema visual presentat a la Setmana de Poesia de Barcelona del 2007).

A grans trets em sembla que és això. Però potser tu veient el meu treball en pots treure d'altres conclusions.

18-Quina és la teua millor època artística fins ara? De quines exposicions n'estàs més orgullosa?

Ara és el meu millor moment. De fet suposo que l'ARA sempre és el millor moment. (de fet no hi ha passat ni futur, no? Només existeixen en tant que són present. O al menys a mi em sembla així)

Les obres que més m'agraden:.

PrObIEMA, *Global puzzle*, *Sostres amb cap*, *n cm3 d'aigua*, *Olla de grills*, *Les plantes de la Maria*, *Peus de princesa*, *Multiusos*, *Mar de caps*, *Els angelets*, *Autoretrats maternitats i famílies*. De les pintures algunes més que altres: *Mismos a*, de les poesies: (a part dels caligrames) *Ets la sal dels meus dies*.

19-Quina és la teua visió de l'art actual? Quin futur li veus a l'art en general?

Tot ho veig molt bé hi ha coses malament però com en tot hi ha coses bones i dolentes. Sempre hi ha hagut artistes de moda i que fan el que es porta i d'altres que treballen de veritat i fan recerca investigació i prenen riscos.

20-Creus que la gent te cada vegada més accés a l'art, o segueix sent un àmbit privilegiat?

Ara es fa un art social que arriba potser a més gent, però necessàriament no saben que és art. Per exemple totes les experiències que s'estan duent a terme a *IDENsitats*, diàlegs local/visitant que s'han fet per dos anys a CASM de Barcelona. O *Postit city*, ciutats ocasionals que porta Martí Peran, o d'altres projectes que es duen a terme al CCCB...

21- Creus que Catalunya viu un bon moment artístic?

Mig mig. Hi ha ganes per part de certa gent innovadora però també hi ha molt anclatge al s XX i a la modernitat per part d'altres. Però potser ens en sortirem bé...Pot ser sí que és un bon moment per a Catalunya: hi ha gent interessant i per part d'algunes institucions hi ha interès per arriscar, encara que trobo que manca formació en l'hàbit d'arriscar, experimentar i partir del buit per trobar coses noves diferents, innovadores i que facin canviar la vida de tots plegats per a millor.

Però bé intento veure l'ampolla mig plena. Em sembla que als professors d'art i de Belles Arts –a molts d'ells- els caldria formació permanent per no quedar-se en els anys 90 és a dir al segle passat. Però ... potser tot arribarà!!

22-Pel que fa les dones, creus que amb la "igualtat" la dona artista ja no està discriminada?

Espero que mai arribem a la igualtat!!!! Sobretot NO! Sempre diferència i convivència de la diferències per enriquir-nos uns als altres! No!!! Iguals mai!

La dona... jo parlaria d'una forma més àmplia... la dona i determinades temàtiques que no siguin tòpics, ni estiguin fets com el 'patriarcat' mana...

Si parlem de números, de Belles Arts surten més dones llicenciades que homes. Però a les galeries trobem, per exemple a la Taché, 20 homes i 2 dones.

Sí, encara és més difícil a les dones que se'ls reconegui el seu treball. Han de fer 4 vegades més del que fa un home per arribar al mateix lloc. Sort que moltes no ens atrau 'el mateix lloc'. (Hi ha tant lloc s per anar!!!!!! I ens ho passem tant bé!!!! La cotilla de l'art es pot saltar si vas fent el teu camí, el propi, nou, diferent i no et preocupa el reconeixement, la fama,... ets més lliure.... però em sembla que em despisto del tema¿?... o potser no.)

23-Creus que l'art de les dones és diferent al masculí?

Crec que cada persona és diferent a les altres. A mi m'agrada parlar més de la diferència del com i del què es diu. Per exemple, hi ha una sèrie de temàtiques que en la modernitat no es consideraven Art (en A majúscula com agrada tant als defensors d'un Art 'genial, original, únic'), i en canvi amb la post modernitat es qüestiona aquests dogmatismes i es permet que es faci visible altres formes i altres manifestacions artístiques. És lent però crec que anem per bon camí.

24-Com és la vida d'una artista que a més és mare?

Molt dura com la de qualsevol mare sense parella. Molta feina i poc temps per a tu mateixa. Però un privilegi i un gust, de llibertat, d'amor, de compartir i d'educar.

-Com compagines la llibertat creativa i la maternitat?

Intento fer "conciliació familiar". Porto en Mauro allà on crec que s'ho pot passar bé i de moment s'ho passa bé i jo també. L'última vegada va venir al *Kabaret poètic* organitzat per Cales Hacmor i Ester Xargay i s'ho va passar molt bé, participant també dels poemes i recitant fins i tot els meus, rient, sorprenent-se... un luxe! Un gust!

-Què en pensa el teu fill del teu art?

Hi ha coses que li agraden i també dibuixem i fem trencaclosques junts.

25-Des de la teva experiència què aconsellaries a algú que vol ser artista i als estudiants d'art?

Això d'aconsejar és molt difícil. Però, des del meu recorregut personal, el que trobo a faltar moltes vegades en l'altre, és la capacitat d'escoltar, d'atendre l'altre des d'una perspectiva oberta, senzilla i horitzontal. Jo recomanaria que tot allò que es faci es faci en consciència d'un mateix i de l'altre, intentant comprendre que cada vegada que tenim més coneixements ens podem adonar de les poques coses que sabem i és aquí, em sembla, on radica la capacitat de poder estar en el saber i entendre aquella frase cel·lebre de Sòcrates – potser! O potser de la seva dona i després la va dir ell i la va escriure Plató! jajajajaj- 'Sols sé que res no sé'.

En sentit pragmàtic potser recomano que es procuri veure moltes coses, que s'escolti molt i que després s'hi pensi. I procurar entendre que l'art no només està a les galeries, museus,... allà on ens diuen que està, sinó que també el trobem en altres indrets, segurament més a prop del que ens pensem, en com cus l'àvia, en com ens fa l'esmorzar algú que hi pren molta cura, en l'arqueòleg mentre neteja un mur, el científic mirant una microbactèria o la fulla que es mou amb una brisa suau. El que cal és poder o voler veure-ho. No ens podem quedar amb allò que ens diuen; hem de treure les nostres pròpies conclusions. Les classificacions, nomenclatures,... cal saber-les per poder sobrepassar-les. Són només un intent de posar ordre al caos. Però no hi ha caos en lloc. Tot és

buit i és en ell on podem construir tots els nostres somnis. Només cal intentar-ho. En el somni ja hi anem anant. Cal seguir la intuïció.

Marta i Mauro *“maternitat indígena”*

Accions de creació compartida

Olla de grills (2001)

Marta Darder explica que el projecte “**Olla de grills**” va ser un dels que va elaborar mentre estudiava Belles Arts, tot i que per a ella els primers anys d'aquesta carrera van ser bastant durs, va quedar fascinada pel món de llibertat creativa que se li va obrir. No li agrada repetir-se tot i que és defineix com a molt perseverant. Pilar Bonet i Martí Pera, són dos professors que li van marcar i influir moltíssim, explicant-li les últimes tendències; sobretot l'art social i l'art relacional.

D'aquests professors va sorgir l'encàrrec de fer un comisariat d'art, on Pilar Bonet havia emfatitzat en la originalitat i la revolució temàtica que esperava dels alumnes. Dit i fet, Marta Darder va plantejar un projecte on els artistes fossin els propis comissaris, posant en qüestió, en primer lloc, la figura del crític d'art. Juntament amb els companys de classe van crear un espai on hi regnaria una “anarquia amb consciència”, amb una ideologia anàrquica, però que contemplava les idees d'una polis. On s'hi participaria voluntàriament i on cada persona tenia la responsabilitat d'actuar amb la seva llibertat prenent consciència de que aquesta acaba on comença la dels demés. Aquest espai d'exposició és va tornar una excusa per a reunir artistes joves establint un diàleg i trencant amb la figura de l'artista solitari que només treballa al seu taller. Provocant així una activitat que s'enriquia cada vegada més, ja que no era puntual, tothom exposava a la vegada simultàniament i en espiral, la gent sortia i entrava quant volia, creant així una espècie d'olla a pressió d'idees artístiques i opinions.

Tothom podia participar, partint cadascú de les necessitats que volgués satisfer i amb la realitat que visqués cada un, no calia que fossin artistes, només s'havia de ser coherent amb les condicions econòmiques que tenien ja que eren autofinançats, autocomissariats, auto...tot. Partir de que és pot fer quelcom sense diners ni ajuda econòmica trenca també amb la idea del mercat artístic. A partir d'aquest projecte no només es va parlar de les obres, sinó també es va generar una reunió social on la gent exposa els seus pensaments i les seves formes de veure.

Aquest projecte va durar uns quants anys, fins que es va decidir que acabava. La intenció no era que s'establís com quelcom permanent. Però que podia

repetir-se sempre que es volgués.

Marta Darder va interessar-se a partir d'aquest projecte per la gestió cultural, com a forma de promoure l'art social i relacional, que segons ella és el que obrirà nous camins artístics. L'interessant és que la llibertat és planteja com a quelcom comú i col·lectiu elaborat entre tots.

Aquest projecte en concret, em sembla interessant precisament perquè s'ocupa d'unes qüestions artístiques quasi oblidades dins d'una societat postmoderna on prima l'individualisme i la subjectivitat.

No es tracta només d'una reunió d'artistes parlant de les seves obres que són criticades o analitzades sinó que es tracta de reunions per parlar de l'art, de la vida... en aquest cas l'art es converteix més en una excusa. Tot i que el producte és puntual i/o efímer, l'art treballa com a cohesionador social.

La societat actual es planteja com una suma de móns individuals, d'éssers ensimismats en la fantasia d'una autosuficiència impossible que s'ha de protegir dels altres. Aquí déu és l'amic invisible, i la televisió el seu ull vigilant, omnipresent.

La societat individualista és una paradoxa interessada. L'ésser humà, com la formiga, és el més indefens dels éssers vius quan està sol. L'ésser humà, com la formiga, només pot existir en col·lectivitat.

Marta Darder pensa que en l'art tot és nou i a la vegada ja està tot dit. L'important de l'art segons ella, és sobretot la relació i la comunicació com a neutralització del "tot val" que ha sigut tan utilitzat al llarg de la postmodernitat. Però es confessa poc interessada en termes teòrics com el de postmodernitat i ho deixa per als historiadors. No li interessa definir-se, ella es preocupa per la seva feina i la gent que l'envolta, ella pinta i fa altres activitats com a gestora cultural, poeta... i aquestes vessants no entren en conflicte entre si.

Li agrada que les seves obres generin una sinergia després de la seva intervenció, que ella pugui apartar-se i que la gent no la necessiti per continuar-ho. Ja que és el públic qui n'ha de treure profit. L'art com a pràctica sistemàtica de la llibertat de la gent. Provocar que la llibertat artística surti d'ells mateixos.¹

¹ Veure apèndix 1 (Dossier: *Olla de grills/De anima/ FEM ART*)

“n cm3 d'aigua” (2000)

Aquesta idea va sorgir a partir del concurs que es va proposar per promocionar les piscines de B. Picornell a Barcelona. Marta Darder va voler fer una campanya que expressés veritablement els desitjos dels usuaris, així que en primer lloc es va preguntar: “ Què m'agradaria fer en una piscina?”.

Un cop plantejada aquesta qüestió va adonar-se'n que l'interessant seria, a més, treballar amb la pròpia aigua així com amb les instal·lacions i els mateixos usuaris de la piscina.

Així el 13 d'agost va dur a terme la realització de la interacció amb gel, amb el títol d'n cm3 d'aigua”, partint de 250 blocs de gel d'unes dimensions de 90x15x15cm, a disposició total dels usuaris, els va proposar que realitzessin una composició en grup amb visió de conjunt.

És interessant el resultat final ja que va treballar amb l'estat sòlid de l'aigua per tant aquesta es convertia en la protagonista principal de l'activitat i era manipulada lliurement pels usuaris, que, convertits per un dia en artistes, van poder deixar anar la seva imaginació i gaudir d'una manera nova i original.

Aquesta obra no podria classificar-se com a art relacional o social ja que no posa de manifest un problema ni una mancança ni una intenció col·lectiva, sinó que més aviat seria un art experimental on els usuaris (visitants) poden percebre des d'un punt de vista diferent a través de l'emoció viscuda i no de la raó: una experiència vital de creació compartida.

In somnis (2002)

El trenta de novembre l'Hotel Barceló va organitzar un concurs de New Art amb el que es premiaria a la millor habitació.

L'habitació, ideada per marta Darder i Ita Puig va obtenir la menció a la millor habitació de Newart, totes dues van concebre una habitació on tota la planta d'aquesta fos el llit.

El joc artístic comença quan es pensa per a què serveix una habitació d'hotel i segueix amb la pregunta: "Què és el que s'ha de fer en un festival on es tracta de que els artistes intervinguin en una habitació?".

Aquesta obra recorda tant les extravagàncies de Duchamp com als surrealistes. Ja que porta a les últimes conseqüències la funcionalitat d'aquesta habitació. Buidant-la de tot allò superflu i innecessari.

Un a habitació d'hotel és per dormir, descansar, estirar-se... no te altre sentit no és un espai íntim ni propi... la reflexió comença des de la porta, on comença ja el llit.

Els visitants des de l'entrada no deixaven de pensar, trepitjant el llit, en el què podrien fer en una habitació d'hotel que és tan sols un llit.

L'obra va tenir una dimensió interactiva molt interessant, que consistia en observar el que feien els visitants sobre aquesta habitació on el terra era tot un llit. Les reaccions eren diverses, des d'estirar-se fins a saltar, passant per comportaments "para-eròtics". Va ser com si desenvolupessin tots els sentits del camp semàntic de la paraula llit.

De Anima (2002)

És una proposta reflexiva, interdisciplinària i interactiva per provocar la revisitació del concepte de retrat. Es convida a diversa gent a reflexionar sobre el sentit tradicional de retrat, incidint en les ampliacions i per-versions del seu significat.

El projecte parteix d'unes premisses base que concreten un espai i un temps com a coordenades similars entre el treball que es realitzen, per tal de facilitar la lectura global de l'assaig en grup.

És una iniciativa que convida a participar en una experiència compartida que culmina en una exposició col·lectiva on es pot intercanviar la reflexió personal sobre el tema proposat.

Es va convidar a persones que es creien il·lusionades en participar en el projecte *De Anima*, i convençuts que podien aportar una relectura del concepte de retrat. Els seleccionats van ser individus que treballaven diferents activitats i que utilitzaven com a mitjà d'expressió diferents disciplines.

A cada convidat se li proposa que busqui una persona amb qui desitgi treballar en aquesta proposta per tal de fer un retrat d'una tercera persona, cosa o concepte. Així doncs, es van obtenir dos retrats d'un mateix subjecte/objecte.

Aquests retrats es van col·locar a les sales del Tinell de la Reial Acadèmia de les Bones Lletres de Barcelona en el format i tècnica que els diferents participants van escollir. A més, hi va haver una instal·lació on tots els retrats en format DinA 4 es barrejaren sobre la mateixa superfície.

Els assistents van poder jugar a establir un diàleg, reflexionar, discutir, etc. mitjançant els retrats i prendre consciència de la diversitat de tractar la temàtica proposada.

“Quins terribles amors ens suscitaria el pensament, si fes veure per ell mateix una imatge sensible que fos clara.” (Plató, **Phèdre**)

Aquesta obra fa parella amb una anterior **De Corpore** presentada a la mateixa sala que **De Anima** en 1997 on la majoria d'obres exposades, escultures i dibuixos, s'articulen entorn a una temàtica única: el cos. És dóna importància al volum, la forma i l'estructura. Marta Darde rexplica en el text introductori d'aquesta exposició:

“matèria i energia es conformen i s’uneixen(...) Els cossos són un microcosmos a imatge de la mare terra(...) El cos humà és aquell que clou l’energia de les nostres entitats. De fang ens construí Hefest i entre Prometeu i Pandora els déus ens transmeten els trets terrenals. Com exposa Lucreci, cos i ànima són indivisibles. En la forma no es llegeix només la figura, la pell, sinó que, tal com diu el Germà de Càtul també hi transpua la sensibilitat, la vida: contemplant la forma quieta en sentim la respiració i el moviment.”

Rere aquesta explicació hi ha la fotocòpia de com Marta Darder demana la col·laboració de diferents artistes per realitzar aquest projecte.²

² Veure apèndix 1 (Dossier abans citat) i 2 (catàlegs d’ambdues exposicions)

Volum i Ilum

Llum (1998)

En quant a escultura, el seu treball va començar sent molt racional. La seva primera exposició d'escultura "**llum**" en 1998 va exposar-la a la Real Acadèmia de Bones Lletres i va consistir en un estudi sobre la mínima expressió del volum i també de la llum. Depenent de la llum veus o no el volum.

L'exposició consistia en una instal·lació de peces quadrangulares blanques i de diferents dimensions (les grans de 190x190x50cm i les petites 15x15cm) fetes d'escaiola i pórex, totes aquestes peces tenen la part superior còncaua o convexa i per tant la llum hi incideix de manera diferent.

A més Marta Darder va demanar a uns amics seus que toquessin música al llarg de la presentació, una música especial: havia de ser "música amb forats" (per tal que hi arribés la llum) com a les peces de la seva obra.

Les peces de menors dimensions estaven agrupades formant quadrats il·luminats per un mateix focus, que gràcies als diferents volums de les peces col·locades creava un dibuix d'ombres diferent cada cop.

Pel que fa a les peces grans estaven col·locades de maneres diferents i permetien a més de comprovar l'efecte de la llum com a moduladora del volum a gran escala i provar l'efecte del volum d'un cos humà en el modelatge d'aquesta llum.

Aquesta obra em recorda a l'estudi que va fer Leonardo Da Vinci sobre les superfícies on explicava que per a ell, el dibuix consisteix en línies i límits que configuren el cos de les coses. El cos de tot objecte visible es representa per la seva superfície, però cal recordar que una superfície no té profunditat i que el límit d'un cos està en el començament de l'altre.³

Igualment Leonardo veu l'ilimitat de la forma en el color. En una superfície, el final d'un color és el començament d'un altre, per lo qual el límit és invisible.

Així podem arribar a la conclusió que el límit comú de dos cossos no forma part de cap d'ells. Potser som nosaltres que posem els límits?

Sense llum no hi ha distincions ni diferències, ella és la cortina que desvetlla les

³ "*Quaderns de notes*" Leonardo Da Vinci, trad. José Luis Velaz, Ed. M.E. Editores, S.L. (1993).

coses. Les ombres són la seva competència, les imatges no són més que un joc de llum i ombres. Malévich va postular la mort de la pintura sobreposant el blanc sobre el blanc (la llum sobre sí mateixa): aquest és un exemple de que el concepte tan sols és un aspecte (o un istme) de l'art.

L'última fita de l'art seria sobrepassar el límit d'allò representat.

Trencaclosques mundial (Tarragona 2000, Corea 2001)

És un dels projectes més ambiciosos de Marta Darder: ja te peces col·locades a Corea i aTarragona i en falten per a col·locar una Canadà i l'altre a Sud Africà.

Es tracta d'un cub de 2m cúbics, dins d'aquest cub hi havia projectat un con de ceràmica; en un principi l'obra era només el con. Per a fer aquest con s'havia de fer un motlle que requeria un forn ceràmic molt gran (amb una campana de 2 metres que pugés i baixés). El motlle no seria de guix sinó de porexpàn (innovació per part de Marta Darder, ja que no s'havia fet mai). L'altre problema va sorgir quan van haver de tallar les peces ceràmiques que es va resoldre amb un fil de níquel i crom incandescent de 2m de llargada. Aquest tall es va efectuar amb l'ajuda de dues persones. Després el segon pas era construir l'objecte ceràmic. Al moment de coure'l el van girar.

El tema d'aquesta obra escultòrica era la deconstrucció d'un espai íntim per a convertir-lo en un espai col·lectiu. La Marta explica que el con truncat representa l'espai íntim d'ocupació humana individual, que s'inscriu en un cub de dimensions anàlogues (tal com es reflecteix en les primeres imatges del procés de treball). Les seccions en diagonal provoquen una deconstrucció del con truncat. En tallar-lo s'obtenen tres mòduls, de dimensions diferents però de característiques formals semblants (un desenvolupament corb i dues superfícies planes, el·lipses i circumferències), els mòduls es col·loquen sobre el terra; d'aquesta manera poden ser ocupats per més d'una persona. El con truncat, en ésser seccionat, pot ser ocupat en diferents parts del seu espai.

De l'espai individual es passa a l'espai col·lectiu. I per tant s'aconsegueix, segons ella, (encara que sigui en alguns casos de forma inconscient) afavorir el compartir un espai individual.

Pel que fa als materials utilitzats trobem que el motlle està fet de pórex amb guix a les voltes interiors del con truncat seccionat. El bloc de porexpàn fa 220x220x220cm i es construeix enganxant les parts de porexpàn amb poliuretà expandit (i en alguns moments amb cola d'impacte).

Durant l'entrevista, la Marta emfatitza en lo complicat que va ser per a ella la concepció del projecte, el procés de materialització de l'idea i la resolució dels problemes i contratemps sorgits.

S'havia de detallar clarament on s'havien de fer els talls sobre el bloc de porexpàn per tal de que les peces quedessin a les mides exactes. Les diferents

cares del bloc de pórex assenyalen les entrades i sortides del fil incandescent de nicrom.

El resultat final va ser tal i com ella l'havia esperat, però al veure les restes del motlle utilitzat per a l'elaboració del con va quedar fascinada per les formes d'aquest que li recordaven a algunes escultures de Chillida. Per això va decidir desenvolupar l'idea del trencaclosques mundial incloent-hi els motlles com a peces.

El con era el seu espai vital ple, en canvi el motlle simbolitzava l'espai vital buit.

El sentit de totes les parts per a la construcció del motlle cobraven significació artística en el procés d'expressió del seu propi espai vital.

A partir d'aquí es va assabentar que hi havia un concurs d'escultura a Corea i va decidir presentar no sols el con ceràmic, sinó un dels motlles tallats que van utilitzar per fer-lo.

Per últim la idea revolucionaria que acompanya l'obra és la intenció de convertir la terra en una taula per a expandir i compartir el trencaclosques. És el "global puzzle", una voluntat de trencar les fronteres, ja que si un trencaclosques ocupa tot el món no hi poden haver limitacions territorials.

Aquest treball denota una vegada més la vessant social i crítica de l'art d'aquesta artista.

La mirada, les mirades

Paravents de paper (1998) i Les plantes de la Maria (2001)

He volgut parlar d'aquests dos projectes conjuntament per la semblança que tenen tant en els materials com en la idea central que els va generar. Tot i que tots dos es trobem en temps i espais diferents.

Les obres tenen en comú la forma, basada i inspirada en els paravents amb rodes que permeten moure'ls per tal que el visitants pugui escollir quina realitat volia veure, fets amb fusta de pi i paper de cerba, sobre la superfície dels quals apareixen projectades diferents imatges, totes dins d'una sala fosca per la que el visitant passeja. Totes dues són instal·lacions interactives on Marta Darder proposa una "revisitació" dels llocs habitats i la contemplació de la fragmentació del paisatge.

Pel que fa a "Les plantes de la Maria", exposició realitzada a la Galeria Maria Villalba, l'artista agafa com a punt de partida la planta arquitectònica del mateix edifici; a partir d'aquí s'inventa l'alçada i crea els paravents amb projeccions de plantes i flors diferents, per això l'exposició rep com a nom el joc polisèmic i semàntic de "les plantes de la Maria". Succeeix el mateix amb els "Paravents de paper" però aquí amb diferents projeccions que no tenen un tema en comú.

La idea va sorgir de la voluntat i curiositats de l'artista, d'intentar viure el somni en la realitat o de viure el somni de forma conscient.

En aquestes obra ja podem veure la versatilitat de Marta Darder alhora de treballar amb els materials; li encanta variar en la seva producció artística, vol provar nous materials que s'adeqüin millor a la seva intenció o idea. Per tant supedita el material a la idea que vol plasmar. Evitant així que la matèria es torni un impediment per a la creació.

"la realitat és un bosc de símbols que ens remet a altres realitats" (Baudelaire)

La realitat continua essent la inspiració de tota subversió.

Fer forats al cel (2003)

En una de les trobades de “l'Olla de grills” realitzada a la sala de festes *La Paloma*, Marta Darder va fer una intervenció artística que consistia en enfocar el sostre amb focus de diferent intensitat i mesura. L'efecte resultava molt sorprenent. Semblava que el sostre tenia forats que miraven al cel.

“...forats al cel: marcar amb els focus cap a munt un altre lloc per mirar interessant, que no es veu mai. canviar així el punt de percepció habitual i adonar-se que hi ha altres maneres de fer les coses i molts llocs per habitar.” (Paraules de l'autora).

Sostres amb cap (1997)

“Volia atrapar l'espai que hi ha entre el cap i el sostre. Molts volen atrapar la sensació mística d'una persona davant d'un edifici imponent, el sentit de grandiloqüència....atrapar l'espai que hi ha entre el terra i el cel, entre els que trepitgem el terra i els sostres dels espais que habitem. espais 'sagrats' -tant esglésies, dipòsits d'aigua, muesus, edificis, metros, ... construïts per les persones per viure 'l'esperit'. atrapar l'energia. i com diu la pilar bonet caure cap a munt. poder volar i sentir la ingravidesa encara que només sigui amb imatges. quan faig la foto em sento volar; a la imatge el meu cap apareix al sostre: per tant hi era!!¿? jejejejeejeje és un joc que em dóna alas -sense prendre redbool!!! ni drogues. em coloco sola! jajajajajaj-. és un estat que tothom pot aconseguir si s'allibera dels lligams que ens han anat imposant” (paraules de l'autora).

Intervenció a la Cúpula de Venus (2002)

La proposta era una plataforma a un metre del terra, coberta de pelussa confortable on els visitants podien estirar-se amb l'únic objectiu de contemplar la cúpula de Venus. Per això precisament, perquè és una cúpula molt curiosa, s'anomena d'aquesta manera la sala. Molta gent va reconèixer que malgrat havia freqüentat la sala, mai havia mirat al sostre.⁴

Mar de caps (2005)

Sobre una placa amb rodes de metacrilat es projecta un vídeo de dos minuts que capta des d'un balcó d'un tercer pis, el flux de vianants que passen per un

⁴ Veure apèndix 1 (Dossier)

carrer per un carrer molt transitat. En realitat es veuen només els caps que es mouen: un mar de caps. És original tenir sobre una taula mòbil una visió amb perspectiva picada com aquesta. Aquesta obra es va presentar a la sala MX 10 de Barcelona.

A Marta Darder li interessa molt reflexionar sobre la mirada. No sobre la mirada plana i fàcil sinó sobre la mirada insòlita que resta normalment amagada, impracticada. Aquest és el cas dels sostres. Tot cap té un sostre si no és el cel, però poques vegades mirem el cel i els sostres i menys com a marc del cap de les persones. Aquesta és la visió que vol atrapar aquesta artista.

L'espectador es veu impactat pel joc curiós i no pot evitar pensar en tantes i tantes mirades perdudes. El canvi de perspectiva en la mirada és un joc que no es podrà deixar de fer després d'haver vist aquestes obres.

Hipnos (2005)

Mostra de vídeo i fotografia presentada a la Galeria Safia, per aquesta artista amb el nom d'”Hipnos” presentada en el 2005.

Aquesta obra recorda als “Paravents de paper” o a “Les plantes de la Maria”, per això tot i la diferència cronològica, hi podem trobar moltes similituds, ja que tots dos emfatitzen, la importància d'estar obert a una realitat o a una sub-realitat, diferent a la quotidiana.

En aquesta obra, l'artista també parteix d'una projecció d'un paisatge des de diferents angles, que al entrar es confon amb el visitant, transportant-lo a una altre realitat.

Sobre una taula amb rodes el mateix paisatge i sobre aquesta taula tres monitors mostren tres moments diferents del mateix paisatge.

La reflexió sobre els mils aspectes que pot oferir un paisatge a la mirada et fa pensar en la pobresa de la mirada descuidada i poc atenta, la mirada plana, poc artística, poc poètica.

També resulta impactant l'extrapolació d'un paisatge viu dins d'una habitació tancada. Aquí el paisatge és l'objecte de la mirada conscient.

Cos de dona i sensibilitat específica

Pixa't al llit (1998-2001)

És una de les seves obres més polèmiques i transgressores. És tracta d'una impressió digital sobre alumini i metacrilat d'uns 40x55cm, on apareix projectat el seu cos vist des de tots els punts de vista: és una visió cúbica, és una "obra cubista".

Però no s'acaba aquí el seu sentit. Marta utilitza el seu cos de dona, tancant dins un cub, i acompanyat d'un títol molt inquietant: *Pixa't al llit*. Es tracta d'una ordre, d'una invitació alliberadora. No podem evitar recordar el significat-tabú i freudià que té el fet de no controlar l'orina a les nits. És sempre senyal d'inmaduresa i infància: dos atributs que la dona arrossega, conscient o inconscientment, fins al final de la seva vida.

Amb el crític *Pixa't al llit*, Marta Darder vol trencar el tabú, alliberar el cos de dona- el seu propi cos. L'espectadora no pot deixar de pensar que l'alliberament faria desplegar aquest cos constrenyit dins un cub.

Penso que és una reflexió magnífica vital, impactant, inevitable.

Aquesta obra dona continuïtat a un fil que seguirà l'artista al llarg de la seva obra i consisteix en utilitzar el seu cos com a instrument per objectivitat la seva subjectivitat i, a la vegada significar les característiques de viure dins un cos de dona i suggerir-ne l'alliberament.

Aquesta obra té relació, com es podrà comprovar quan expliquem les "*Maternitats*", el "*Carro de petons*" i "*Els peus de princesa*" i sobretot "*Mirada de Venus*"

L'obra també es podria vincular amb una sèrie d'artistes que s'expressen com a dones a través del seu cos, com a objecte artístic. Podríem parlar des de Frida Kalo passant per Remedios Varo fins arribar a l'art *Queer*, on les artistes per trencar amb els prejudicis culturals que constitueixen el cos de dona el trenquen, el fragmenten i a vegades el violenten per allunyar-se de l'estereotip de cos femení.

En aquesta mateixa línia, crec jo, que podríem incloure les modes *Punkis*, *Gòtiques*, etc.

Marta Darder però no tracta mai el cos amb violència sinó amb fascinació i tendresa malgrat vulgui també trencar l'estereotip.

A mi és una de les línies subtils de l'obra d'aquesta artista que més m'interessa, perquè em fan passar de l'art figuratiu, subjectiu i poètic a l'art conceptual més

crític i innovador.

Peus de princesa (2004)

Aquesta idea va sorgir de l'impacte que va tenir per a aquesta artista el fet que hi havia una tradició a la Xina per la qual a les dones, des que són molt petites, se'ls hi enbenaven els peus per tal que no els hi creixin molt i sempre tinguin un peu petit, que, estèticament, allà és més bonic.

La obra consisteix una projecció de vídeo i un text sobre un tríptic sobreposat. Aquesta exposició es va dur a terme a Port de la Selva. El text "*Conversa quotidiana amb la meva mare*" expressa el mal de peus d'aquestes dones d'una forma molt innocent.

A les projeccions podem veure peus descansant dins una piscina, imatge que transmet a la perfecció el descans i el plaer que suposa no tenir mal de peus.

No podem evitar, especialment les dones, recordar en el propi cos la recurrència incòmoda i desestabilitzadora que provoca un mal de peus relacionat sempre amb unes sabates presumptuoses (de dona objecte) i/o amb un cançament de mestressa de casa, treballadora de camp, infermera, etc. (dona explotada).

Tornem a estar doncs, davant d'una reflexió que també parteix del cos de dona per fer-nos arribar al desig d'alliberament.

El que trobo original dels plantejaments de la Marta sobre els temes de dona és que sempre els planteja en positiu, és a dir, des del plaer que suposa trencar costums i motlles.

Aquesta obra en concret connota pura relaxació: els peus en llibertat, els peus volant dins l'aigua sense aguantar cap mena de pes.

És una obra anti ventafocs i la seva incomodíssima sabateta de vidre!!!

Autoretrats, maternitats y famílies (projecte iniciat al 2003)

Tothom que coneix a Marta Darder, sap, com ella ha triat i gaudeix de la maternitat.

La maternitat és un vincle irreductible entre fill i mare o qui ho fa per ella. Però això no fa que l'artista plantegi una reivindicació exclusiva. Ella sap que hi ha molts tipus de maternitats. Opta per les relacions maternals triades, tendres i satisfactòries i ens exposa una àmplia gamma de possibilitats.

És molt interessant com trenca amb l'estereotip iconogràfic tradicional mare- fill (construcció cristiana de Verge Maria i nen petit) sense anular la relació afectiva entre els dos elements adult-infant.

Per una altra part Marta es sentia fascinada per les transformacions del seu propi cos a partir de la maternitat: s'observava com si fos un miracle (un mirall). Les curioses fotografies d'autoretrats, captades a l'alumini de la dutxa, mostren amb força aquesta observació autocomplaent, estranyada i excèntrica.

Tornem a estar davant una reflexió molt suggerent dels cossos en relació específica i del propi cos.

Mirada de Venus (FemArt 2004)

Ens trobem davant un poema visual exquisit i també davant un regal tendre i potenciador a les dones de Barcelona. No calen paraules: Totes els dones anaven a veure la imatge de la *Venus de Barcelona*, una Venus desconeguda fins ara per a tothom.

L'Anunci ens despertava l'esperit arqueològic de recerca identitària de les pròpies arrels. Buscàvem un fetitx que ens autoafirmés un icona d'autoestima...

La sorpresa va ser magnífica, obríem el díptic i trobàvem un mirall, la nostra mirada produïa un miracle: Nosaltres i cada una de nosaltres érem la Venus de Barcelona!!!

Poques vegades sen's ha dedicat un homenatge tan preciós a les dones d'aquesta ciutat.⁵

Va presentar una mena de díptic que, obrint-lo, qüestionava en una pàgina, amb el text escrit a l'inrevés: "*¿Quien es Venus? ¿ Y tú me lo preguntas?... Venus eres tu!*" Amb un mirall es podia llegir correctament el text, inspirat en el vers de Bécquer, i es podia descobrir la Venus que totes i tots som.

"Barcelona bull de col·lectius de cradors que treballen des de la diversitat cultural, l'antibelicisme i la sostenibilitat. Poques vegades surten als mitjans i aquests darrers temps han seguit fent la seva al marge del Fòrum. A partir d'avui, i durant cada dilluns fins al final del certamen, els dediquem aquest espai que comença amb Fem Art de Ca la Dona.

Tu ets Venus. Això va voler transmetre Marta Darder en la seva intervenció a l'últim Fem Art, una acció que sota el títol: Presentació de la Venus de Barcelona, va acollir en el magnífic marc de la plaça dels Àngels (davant del MACBA) una bona colla de curioses, i també curiosos, amb ganes de conèixer, en primera persona, la venus de Barcelona(...) Cal dir que Darder va fer gala de grans dosis de provocació per acabar mostrant als preents que cadascuna i cadascú d'ells era Venus.

La provocació va lligada moltes vegades al amés absoluta certesa. No cal mirar més enllà, tots som part del nostre imaginari. Tots i totes som Venus." (Mar Jiménez, Diari Avui, dilluns 10 de maig del 2004)

⁵ Veure apèndix 3 (*Barcinonensis Venus*)

Poemes visuals.

Una Balsa (2001)

Marta Darder explica que un dels seus somnis i el de molta gent és imaginar-se que arriba a una illa deserta amb una balsa.

Ella va voler fer d'aquest somni una experiència possible i, al riu Ter, a Montesquiú, va trobar l'espai apropiat i va construir una balsa per tal de poder-se desplaçar fins una petita illeta que hi havia enmig del riu.

La seva intenció era deixar-la allà per a qui volgués fer el mateix. L'experiència es tracta de compartir un somni íntim.

L'art en aquest cas no és dibuixar un somni recurrent d'infància; sinó fer-lo realitat i compartir-lo: el paisatge real forma part d'aquesta fantasia artística, és a dir no hi ha límits precisos entre l'art i la realitat.

He parlat amb molta gent d'aquest somni i és completament recurrent a l'infantesa de la totalitat de persones amb qui he parlat . Per una altra part és també un tema freqüent de la literatura i del cinema i connota una gran varietat de desitjos i somnis pendants. La contemplació de la balsa ja és un a experiència artística. La possibilitat d'utilitzar la balsa i realitzar la petita travessia és com la realització del somni, és una experiència artística alliberadora i feliç.

Carro de petons (2006)

Aquesta obra, presentada al centre cultural La Casa Elizalde, dins l'exposició col·lectiva "**HumaNo**" (projecte que va néixer al 2001 amb l'inici de la guerra d'Afganistan), és d'una tendresa poètica que em recorda els millors poemes visuals de Joan Brossa.

Un objecte petit, útil, quotidià i femení com és un cosidor poc valorat i considerat insignificant i poc valuós... fins que passa alguna "emergència imprevista", llavors es torna providencial.

Aquest objecte transferit a l'àmbit emotiu en forma de records de petons diversos esdevé com un tresor portàtil de gran utilitat. Sobretot quan és fan viatges difícils i solitaris, que bé llavors tenir un carro de petons portàtils!!!.

A més el material és senzill i fàcil de muntar: varies impressions digital de 7,5x7,5x5 cm sobre paper que a la vegada s'estructuren en un cub subjectat amb agulles i amb dues rodes a la part inferior que són dos botons.

És pot portar a la butxaca. No calen paraules.

Conclusions:

Per a Marta Darder l'art és **la pràctica de la llibertat**. Això que podria ser una definició tòpica de l'art, en aquesta artista resulta un procés molt complexa i difícil d'atrapar. La llibertat, en primer lloc, no és individual sinó social. Sentir la llibertat, per a l'artista, consisteix en generar situacions socials que portin als participants a interactuar espontàniament sense prejudicis i a moure's creativament. Marta insisteix en que **l'art genera nova realitat**, per tant **la primera matèria prima de l'art és el buit d'un encontre on tot és possible i imprevist**.

- **L'art és relació**, però, segons ella, no es tracta d'una relació íntima i llunyana entre l'artista i l'espectador. L'art hauria de ser una relació compartible en el moment per a molta gent, és una relació vital immediata i transformadora del real. Per això ella diu que li agrada practicar **l'art social, el que provoca situacions que modifiquen la realitat personal i col·lectiva**.

Quant li vaig demanar que definís la seva proposta artística va explicar que més que una proposta és tracta d'**una actitud** que intenta sempre trencar els límits d'allò normal, normatiu i definible i més que analitzar la seva concepció de l'art em va enumerar els impulsos que la mouen a ser artista:

- Té una formació clàssica —és doctora en filologia clàssica—, cosa que l'ha marcada molt sobre tot per **la materialitat simbòlica i polisèmica** que li ha fet descobrir en el llenguatge, en els llenguatges. **Les paraules, les representacions no volen dir mai una sola cosa, sinó que parlen segons el lloc i la situació on es mostren, però el millor és que poden desbordar els seus propis límits significatius i generar nova realitat**.

(Resulta molt interessant, en aquest sentit, la seva afició als caligrames, “per la seva densitat significativa” diu. Així em va explicar l'últim caligrama que havia fet per una demanda de Ca la Dona (lloc de trobada dels grups feministes de Barcelona que aquest any compleix 20 anys d'existència). Ella els havia escrit la paraula *dona* amb un alfa i una omega: principi i fi, ordre i caos, l'univers complert... tot inclòs en el cos i en la paraula **ΔωΝα**.)

- Quant va estudiar la carrera de Belles Arts es va decantar de seguida per l'art practicat en grup i més vital i puntual que l'art individual i allunyat del/s contextos reals. Des d'un principi les seves **pràctiques artístiques han volgut ser col·lectives, llibertadores i transformadores**

(És molt significatiu el taller OLLA DE GRILLS que va iniciar junt amb altres artistes, que va produir accions fins el 2003 i encara es reuneix de tan en quant: “sempre està obert a recrear-se”:

OLLA DE GRILLS 2001-2003

*.....
ZONA OBERTA I AMORFA d'interaccions,
instal·lacions, exposició, música i copes...)*

- Tallers, trobades, berenars, dinars, festes, accions al carrer, exposicions col·lectives, aquestes són les excuses preferides de Marta Darder per **fer art** que com hem apuntat és igual que practicar la llibertat en grup... Per això l'artista s'ha convertit **en una esplèndida gestora cultural** reclamada sovint per organitzar “Mostres” de moviments socials, exposicions temàtiques, etc.... El seu currículum està ple d'exemples d'aquesta activitat seva. Des de fa un parell d'anys és curadora de la mostra FEMART (exposició Col·lectiva anual de dones artistes que es reparteix en diversos espais de Barcelona)⁶. És també la directora d'un Centre d'Art, anomenat “La Rectoria” de Sant Pere de Vilamajor .
- La **mobilització col·lectiva per fer art** que tant li agrada a Marta Darder no és però una trobada formal sense contingut. Ella insisteix en dir que les trobades són lliures i informals, no s'han de marcar límits, però sols fins un cert punt. Marta diu que hi ha d'haver **un sentit col·lectiu de la pràctica artística** que pugui garantir el **respecte mutu i el gaudi participatiu de tots els elements**. Sols així la creació artística genera realitat individual i global. És conscient que hi ha gent que pot trencar i desfer aquest sentit col·lectiu per interessos individuals. Això és el perill de no tenir cura de la relació.
- **No tot és vàlid en l'art**. No s'ha de confondre la llibertat amb la premissa de que tot és art. El sentit de la creació que promou Marta Darder està compromès en lo més elemental de la vida: **reclamar la llibertat, el plaer i la bellesa per qui no les té; l'acció creadora ha de pretendre transformar el món en aquest sentit**. Les dones, els infants, els marginals, la misèria, la crítica al sistema jeràrquic, patriarcal, explotador, consumista, violent... són temàtiques concurrents en la seva obra, que no és en absolut una queixa, ni tan sols una crítica, sinó un pas endavant, una proposta de bellesa activa i renovadora.
- Marta Darder També té una impressió conjunt d'obra individual, on la característica principal és **la voluntat de superació dels límits suposats d'una obra**. Aquest és el cas de l'obra “*Trencaclosques mundial*” i de l'obra “*Llum*”, per exemple, de les quals és un autèntic plaer sentir-ne contar a la Marta el procés de creació i d'elaboració material.

⁶ Veure apèndix 1 (Dossier)

- Pel que fa als **materials triats o preferits** per l'artista, a més dels que hem anomenats com a **intangibles (el buit, la relació, el procés, la transformació, la pràctica de llibertat...)**, a la Marta li agraden fonamentalment **la paraula, el cos, el volum i la llum**. Tot i que el material o suport artístic depèn sempre de la intenció de l'acció artística (que pot reclamar materials tan efímers com el gel, "*n cm3 d'aigua*", per exemple a ella li agrada la pedra (es va especialitzar en escultura), la ceràmica i les textures del paper. Últimament està treballant força també en materials audiovisuals i videoart.

Marta Darder creu que la pràctica de l'art hauria de ser quasi quotidiana a les escoles i hauria de ser una costum social per tot arreu. La seva creativitat contagiosa et fa pensar realment en un altre món més cohesionat, més viu i sobre tot més divertit, on seria impensable l'esclavitud consumista i la degeneració que avui en dia pateix la imaginació social.